

Jemîs

Olo Iyoswo loso Jemîs Mtî'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sîmentiso sohonta soswo aho hufa'u hopinohino sife fehohnjo hopi'nonohintîkeno *tetitîkeno* (30) —oso'no nakwo huno monayofoho—oso soswo nto uyakolo'mentisopo olo iyoswo loso Jemîs Jisasiye konîngkwa'wehwo mtî'mokumentisofoho. Oso Jemîs huhwo sohwo tajo ango Jelusalemjo somo mokosyohumawo'nîngkiso hweho. Olo iyoswo hiloso a'amu Isîlael temtitofo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somne'no mtî'mokumentisofoho. Oso a'amu hiso hofîko ango kengo'mo humantîfi tango engo tîpementanîngkofi olo iyoswo loso Jemîs oso a'amu homo somo ufo'mayo'ne mtî'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo hiloso ntîpo humanto mtî'mokumentisotîkeno nakwo huno monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lihwasî tîfi unîngkohwano.

¹ Ngko Jemîsî'ni Anîtu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kîlaisî'nji sikoe syoho ulohofiyo hwo'nyoho. Nje a'amu Isîlael temtitofo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyoso Jisas Kîlaisîmo sîmeho hi'ntnnono uyîwo'nîngkohoho soku sekwoe angopo nulîko'mantîfi ango'meemjo humalofo so'ntnne'no olo iyoswo loso

semti'mokiyalokweno. Ngko nje a'amufo
selalokweno.

*Yamofô nalahofoso yokumpohn'nyo
namokiyo'nefoho.*

² Nje a'amu soku, yo'mayo tango se'masoso
sekwo simeho wopîngo wasemo'nono.

³ Hwapîngoso ole, yo'mayo tango se'masoso
sekwo yokumpohn'nyo lohoho'nefoho. Tango
se'masoso sekwoe simeho hi'ntnnono engo
uyo'manji yokumpohn'nyo wolohofantifeho.
Oso hiso'no sekwo huno moi'wonoho.

⁴ Oso'no sekwo engolopohamo tango
se'masoso i'waho ikutoho. O'o, sekwo simeho
wopîngo'nji yokumpohn'nyo lohopijoso sekwo
mopîwahupitnehofo. Ose ikujo'no Anîtu
nosehonîngkuhwosi kakoe yahino so'no
sekwo umofonyo miyontanîngkuji wase-
honîmontonoho. Wopîngo humentanîngkuji
wasehonîmontonoho.

*A'amu kako huno wopîngo so'no umofonyo
ihwosi kako Mpohumo jomo ulono.*

⁵ Sekwo yo'mayo so'no huno maseyo'manji
Mpohumo jomo ulîmno. A'amu fihwo
huno wopîngo so'no Anîtumo jomo ulososo
huno wopîngo uyîmontonoho. Anîtu kako
a'amu hopi'nonohino somo we'e'nohino
muyîwo'nîngkiso hweho. O'o, engo'nohino
uyîwo'nîngkiso hweho. Sekwo jomo ujoso'no
Anîtu kako yoka maselonehoho.

⁶ U oso a'amu sohwo kako simeho hi'ntnnono
nehopi uyîhwosi Mpohumo jomo ulososo kako

huno ole syafisyihwoloho. Anitu kako wontapmmontolikeno. Montape'njo umontolikeno. O'o, a'amu símeho hufa'u'njo sohwo kako iyoswo somo ifofo hwalohwalofo iwo'n+ngkiso pa'nyo hweho.

⁷ Kako Hwe Engo wontapmmontonoho lihwosi, syafisyihwoloho. Oso hwe huhwo sohwo kako Hwe Engo sohumta'ni yo'mayoso momanehoho. O'o, a'amu símeho anga'nohino'njoso Hwe Engo sohumo jomo ulososo Anitu uyimontonoho.

⁸ Ihwoni, a'amu símeho hufa'u'njo sohwo kakoe huno pi'n+ngo engo'njo hweho. Oso yo'mayo yahino kako yonteso'no kako hon+ngkano anga'nohino somo min+ngkayo'njo hweho. O'o, huno pi'n+ngo engo syafisyonto hon+ngkano ito'no motipemaso hweho.

A'amu ho'yango ane so'nji ho'yango engo'njo sohwanjiye hungkunofoho.

⁹ Hwe fihwo Anitumo símeho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkiso sohwo kako hamniyoho ane, osohwo kako símeho wop+ngo umo'nono. Anitu osohumo uhwononto yofe engo mulalofoho.

¹⁰ Anitu kako a'amufe ho'yango hamniyoho so'no sikinjo ne anefoho li'wo'n+ngkisofoho. Oso hiso'no hwe nom'nehwo Anitumo símeho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkiso sohwo kako ho'yango hamniyoho engo'njo sohwo kakoe yo'mayoso ihn'naofihwoso'no kako símeho wop+ngo umo'nono. Hwap+ngoso ho'yango hamniyoho yo'mayoso wokoso fiyo pa'nyoso umo'nao'mtonoho.

¹¹ Wokoso fiyoso mofehi'nyo si'mofapihwosi yokumpohn'nyo lihwosi yofoho umontonoho.

Oso pa'nyoso a'amu hamniyoho'nji ho'yango engo'nji kakoe syoho yo'mayoso mjim+hwosi hamniyoho engo so'no notipehwosi oso hwe huhwo sohwo kako ajwo sopo wape'nimontonoho.

Yo'mayoso a'amumo yamofu ulohofone hungkunofoho.

¹² Hwe fihwo yo'mayo tango'njo u'mahoningkuhwosi yokumpohn'nyo ne'no lohofoso sohwo simeho wopingo umo'nono. Yamofu hiso moi'wo nto ulohofosejwaofahoningki kako yokumpohn'nyo ne'no lohofomanji osohumo Anitu nto nalimentiso loso'no uyimontonoho. A'amu ngkine'no simeho ntaposo sohwo songo humayo'ne uyimonnoho. Ose nalimentiso hopaso oso a'amu huhwo sohwo woma'mntonoho.

¹³ U simeho fefoyo a'amu nom'nehumo u'masoso oso simeho fefoyo sohwo honingkano wonyo nontimo ipemotawe so'manji hwe huhwo sohwo ole lihwoलोहो. Olo simeho fefoyo loso Anitu ntopahoningki wonyo honingkano loso yohono. Ose lihwoलोहो. O'o, yo'mayo wonyoso Anitumo miputihwanehoho. Anitu a'amu somo wonyo yahino iyo'ne miputihwanehoho.

¹⁴ O'o, hwe sohwo huno wonyo syofisyahoningki oso huno wonyoso honingkano wonyo iyo'ne kakimo ipemotosahoningki wonyo hilo so'no nimoningkohoho liwo'ningkiso hweho.

¹⁵ I kakoe huno wonyo somo iningkawesoso wonyo honingkano uyimontonoho. Wonyo hiso

wonyo engo toyo yihwosi wonyo honingkano ne'no iwo'ningkuhwosi poyo pe'nikwato lohofihwosi nihu'nahone umo'nimontonoho.

¹⁶ Nje a'amufu, simeho sejopalokwe soku, huno wonyo sohwo honingkano wonyo engomo ipesemotaweloho.

¹⁷ Yo'mayo wopingo nefe'mayo'neso ahwomo mta'angofoho. Anitu nejapi'wo'ningkisofoho. Anitu ahwomomjo pomponaho mofehi'nyo, hamno, hntokwaliyo oso hwamo mt'i'mokumentisofoho. Pomponaho loso fehonta lasyonto nom'nehonta molasyohoyohoho. I Anitu oso pa'nyo hwo'maho. O'o, kako ne'nohini yahino wopingo'nohini nalohofi'wo'ningkiso hweho.

¹⁸ Anitu nakwo kakoe mehomi imo'nyo'ne'no lonto kakoe hunomnohini iningkawento kako naningkwohwo imo'nimentisofoho. Kakoe hungkuno nehopi'nohino somta'ni mehu'menasiyoso nakwo temtitifo Anitu namti'mokumentiso somne'no umo'nantanoho.

Anituye hungkuno upo'ningkuhwasi tifi uningkohwano.

¹⁹ Nje a'amu soku, sekwo olo hilo so'no huno ito'no fisiyafi'hupmno. Olo yahino loso ikutoho. A'amu fehohnjoso hungkuno upa'nifijoso aku hungkuno komo'no ulikujo'no yoka wohnnantifeho. O'o, sekwo yo'mayo upa'nifijo so'no huno ito'no syafisyikuji huno wopingo tipemafikuji hungkuno ito'no aku ulimno. Oso yahino iningkafijo so'no yokaso ikujohoso komo'no molikafonoho.

20 A'amu fihwo simeho tohino'njo sohwo kako Anituye honingkano wopingomo miningkayo hweho.

21 Oso'no yo'mayo yahino wonyo so'nji honingkano wonyo so'nji foho'naopmno. Yo'mayo homo somo hi semo'ningkisoso hwotoho fifijoso oso hungkuno Anitu sekwoe simeho mo'mo ho'nasehumentiso somo hofiyo tifi finingkamno. Kakoe hungkunomo haloho popijoso kako'nji ne'no nohumantikutnnefoho.

22 Anituye hungkuno losomo tifi'nohini finingkamno. Hwe fihwo haloho upa'nonteso miningkayo'manji kako simeho mo'mo hwasyo hungkuno hniwo'ningkiso hweho.

23 Hwe fihwo kako Anituye hungkunomo haloho ko upa'nonto haloho maposo'njo emoyiwo'ningkiso sohwo kako kakoe simanomo timo honingkonyomo ko honingkononto u kako mohoningkonowo'ningkiso pa'nyo hweho.

24 Kako kakoe simano kiho somo honingkononto mijo miyoma'nyo'njo yonto komo'no nowento kakoe simano kiho so'no iningo mofonto nje simano kiho ane hwo'nyoho lonto emoyiwo'ningkisofoho. A'amu Anituye hungkunomo haloho maposo'njo yiwo'ningkiso pa'nyo hweho.

25 Anituye hungkuno honingkano wonyo mta'ni isihutofonemawo'ningkiso hweho. Hungkuno hiloso ito'nohinofoho. Hwe fihwo olo hungkuno hiloso hwapingo ne so'mo ne'no uhwonowo'ningkiso sohwo kako simeho wopingo umo'ningkahoningkuhwosi Anitu wopingo uloho'montonoho.

²⁶ A'amu fihwo ole syafîsyososo, Ngko Anîtuye a'amu ne hwo'nyoho. Ngko a'amu Jisasîmo inîngkayoso sîmeho mo'mo hwasyo hungkuno hnnîwo'nîngkiso hweho. Oseso kakoe sîmeho hi'ntnnohinoso kako Sante uhwonyoso ne ane sîkinjo hweho. Mango'nohino hweho.

²⁷ Anîtu huno ole syafîsyîwo'nîngkiso, a'amu sîmeho hi'ntnnono nehopi ntapîwo'nîngkiso sohwo ole yîwo'nîngkiso, sîkumehomi somo wopîngo mokosyohumayo hweho. Oso'nji apîwojo sofamo tango u'manteso oso moya'mi sofamo kako wonyohofiyo ufo'mawo'nîngkiso hweho. Nom'neso ole, yo'mayo hwahoponjo honîngkano wonyo somo minîngkayo'njo'manji nakwo honîngkano wopîngo'nohini somo ose yaso'manji nakwoe Mpohwo Anîtu kako wopîngo wonahonîmontonoho.

2

Nakwo a'amu hopi'nonohino somo hitoho afa'nohino wonalofono.

¹ Nje a'amufu, sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kîlais yo'mayo hwofilo'nnyo sohomo sîmeho hi'ntnnono uyîwo'nîngkohofu kuyoho. Sekwo olo yahino loso'no fîsyafîhupmno. A'amu fihwo yofe engo'njo sohomo wopîngo ulohofîkujo'no nom'ne sohwo ho'yango ane sohomo hohujo ikinjîmofîkutoho.

² Hwe fihwo wokoso wopîngo'nji manji'mofo yo'mayoso wonyoangkafo'njo oso hwo sekwoe tajo angomo noswahonîngki hwe nom'ne hwapîfe wonyo imo'njo sohwo tîfi swohoho.

3 Hwe sîmo'mjo wokoso wopîngo'njo sohomo wopîngo ulohofîkuji ulantife, Tatohwo, ayomo. Olo epohumayo wopîngo lopo fosyohumaho. I hwe tîfinjo hwapife wonyo'njo sohomo wonyo ulohofîkuji ulantifeho, Kîko osopo waloho'monntaho. Hwahopo wohumamonntaho. Jîje hunofoho.

4 Oso hwe sohwa'umo oso pa'nyo ulohopîfijo so'no ole syofîsyalokwofo. Hwe hamniyoho'njo sohwo yofe wopîngo'njo hweho. Hwe hwapife wonyo'njo sohwo kako wonyo hweho. Oso huno wonyo peho'no uyîwo'nîngkohoho. Oso honîngkano wopîngo'maho.

5 Nje a'amu soku, sekwo upa'nîmno. A'amu yo'mayo ho'yango so'no umofonyo iyoso hofîko yo'mayo so'no Anîtumo jomo ulîfijo'manji hofîkoe sîmeho hi'ntnnono Anîtumo uyoso Anîtu kako engo umokumontonoho. Anîtu ole nto nalîmentisofoho. A'amu ngkimo sîmeho hi'ntnnono ntopalokunjoso nje ahwomomjo angoso hofîko'nefoho. Ose nalîmentisofoho.

6 I oso'no sekwo soku, a'amu hamniyoho ane somo wonîmango uyîwo'nîngkohoho kuyoho. A'amu hamniyoho engo'njoso yo'mayo tango sejapîwo'nîngkohofofoho. Hungkuno ito'no mîhwajîyo ango sopono a'amu hamniyoho engo'njoso ipesemotawowo'nîngkohofofoho.

7 Oso a'amu hiso hofîko Jîsas Kîlaisîye yofe so'no sîfajo lîwo'nîngkohofofoho. Oso yofe wopîngo Anîtu kako Kîlaisîye mehomi sokumo uyîmentiso so'no sîfajo lîwo'nîngkohofofoho.

8 Nakwoe Hwe Engo Anîtu oso hwoe hungkuno

a'amu mti'mokumentohofoso hungkuno ole, Sekwo símeho iníwo'níngkohoho hopaso nom'ne a'amu somo uyímno. Sekwo oso hungkuno somo iníngkafijo'manji sekwo honíngkano wopíngo uyantífeho.

⁹ I oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohumo wopíngo ulohofíkui nom'ne sohwo ho'yango ane osohumo hohujo íkinjaofíkui sekwo honíngkano wonyomo ufitne kuyoho. Anítu selonefo, Sekwo nje hungkunomo hwotoho fewo'níngkohoho kuyoho.

¹⁰ Hwe fihwo Anítuye honíngkano hungkuno hopi'nonohinomo ko iníngkawowo'níngkiso sohwo kako hungkuno kenga'nohino somo miníngkayo'njo'manji osohumo Anítu ulonefo, Kíko honíngkano wonyomo nohumanji nje hungkuno hopi'nonohinomo hwotoho fewo'níngkino hwosoho.

¹¹ Hwapíngoso ole, osohwo a'mohufo iyo'eno nalímentiso sohwo nom'ne hungkuno nalímento, A'amumo nofonjasiyo'eno. Ose nalímentisofoho. I oso'no kíko a'mohufo ko miyo'njo sohwo sí i nom'ne sohumo fonjahiso'manji kíko honíngkano wonyomo nohumanji Anítuye hungkuno hopi'nonohino hwotoho nto hmmahnno hwosoho.

¹² Nakwo Anítuye hungkunomo miníngkayo'njo'manji Anítu kako tohino wonejapmmontonoho. Anítuye hungkuno hiloso iníngkuhwasí'manji nakwo honíngkano wonyomo usíkwojantanoho. Oso'no Anítuye hungkuno so'no símo'mo syafísyohoji osopo yo'mayo hungkuno joso yo'mayo syoho iyoso

ito'no fiyo.

¹³ Hwe fihwo nom'ne a'amu somo hitoho mulohofe'njo'manji Anîtu oso hwe sohomo yo'mayo hungkuno ikwolofone sohonta kako hitoho mulofe'njo yonefoho. I oso'no hwe fihwo nom'ne somne'no hitoho ulofîwo'nîngkiso sohwo hungkuno ikwolofone sohonta Anîtu kakine'no hitoho ulofîhwosi kako tohino muyo'njo yonefoho.

Hwe fihwo sîmeho hi'ntnnonohino uyo yahino wopîngo ane sohwo kako poyo moi'wo imo'nyo weho.

¹⁴ Nje a'amu soku, hwe fihwo ole naloso, Ngko Anîtumo sîmeho hi'ntnnono uyîwo'nîngkohefoho. Ose naloso sohwo i kako nom'ne a'amu somne'no wopîngo mulohofe'njo yoso sohwo kakoe sîmeho hi'ntnnono uyoso hopo'maho. Kako Anîtuye a'amu ne hwo'maho.

¹⁵ A'amu fehohnjo Anîtumo sîmeho hi'ntnnono uyoso i hofîko hwapîfe wosopayo'no umofonyo iyo'manji

¹⁶ sekwo yo'mayoso a'amu homo somo muyo'njo yontîfi ulîwo'nîngkohofi, Anîtu kako wosemokosyohumano. Sekwo hokunonji sîmeho wopîngo wasemo'nîmontonoho. Anîtu kako wosopayo'nji hwapîfe tohohmtno semokiyo'ne wosejapono. Noho fîwanîmno. Ose ulontîfi hofîkoe a'apahomo mufo'mayo'njo yontîfi oso yahinoso ne'njo'maho.

¹⁷ Sîmeho hi'ntnnono inyo hi olenoho. A'amu fihwo siki humahwosi yahino wopîngoso miyo'manji kakoefoho.

18 Sekwo huno ole losyofísyalokwofo. A'amufe honíngkanomne'no mosyafísiyo'njo yontífi ole hnnalokwofo, Nakwo Anítumo símeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no oso yahinoso hoponoho. Honíngkano wopíngo somne'no huno mosyafísiyo'njo uyano. O'ó, símeho hi'ntnnonohino uyoso hoponoho. Ose losyofísyalokwofo. I a'amu fihwo kako Anítumo símeho hi'ntnnono uyonto kako nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo yonto honíngkano wopíngomo miníngkayo'njo yonto oso hwe sohwo ne'njotaho. O'ó, kakoe honíngkanomo uhwonontani huno ole nayohoho. Símeho hi'ntnnonohino neso ane hweho. I símeho hi'ntnnonohino uyo yahino ne so'no ngko wolosetíhwamne'no yohono. Nom'ne ngko hitoho ntofahoníngki honíngkano wopíngo'nohini iwo'níngkohe sohwo'nímo nohonontífi huno ole seyohoho. Kakoe símeho hi'ntnnonohino uyoso ne'njo hweho.

19 Ole lolalokwofo. Anítu kenga'nohino sohwo humaho. Oso hungkuno somo símeho hi'ntnnono luyalokwofo. Ose'manji wopíngofoho. I towahunu wonyoso oso hungkuno somo símeho hi'ntnnono uyontífi yomo yomo yontífi iyoho unalofoho.

20 Sekwo huno ane kuyoho. Sekwo Anítumo símeho hi'ntnnono uyo'nohino'manji i nom'ne somo wopíngo mulohofe'njo ifijoso sekwoe símeho hi'ntnnonohino uyoso ne ane kuyoho.

21 Hohonta neyakwo Apíloham sohwo Anítuye hungkunomo haloho upento kakoe hwomu Aisak Anítumne'no sojopo wofonjokisahumonto

imentisofoho. Apíloham ose yahoníngki Anítu nuhwononto ulímento, Apíloham wopíngo hwosoho. Nje hungkunomo haloho nípewo'níngkino hwosoho.

²² Sekwo huno ito'no físyafíhupmno. Apíloham kako Anítumo símeho hí'ntnnono uyo'nohino'maho. O'ó, kako Anítumo símeho hí'ntnnono uyonto Anítuye hungkunomo haloho po'mojo hweho. U Apíloham kako símeho hí'ntnnono uyo'nohino'manji haloho maposo'njo yonto símeho hí'ntnnono uyo so'nji hopo'maho. O'ó, haloho pe so'nji nem'nohinoso hoponoho.

²³ Oso'no Anítuye hungkuno a'amu mtí'mokumentohofoso ne imo'nímentisofoho. Hungkuno ole,

Apíloham Anítumo símeho hí'ntnnono uyoso'no Anítu nuhwononto Apíloham honíngkano wonyo anehwo uhwononto ulímento, Nje a'amu hwosoho.

Ose mtí'mokumentohofofoho. Hwapíngoso Apíloham kakoe hwomu Aisak Anítumne'no sojopo wofonjokisahumonto imentisofoho. Oso'no Apílohamne'no nje a'amu hweho límentisofoho.

²⁴ Sekwo huno waseyono. Hwe fíhwo kako nom'ne somo wopíngo ulohofó so'manji Anítu nuhwononto ulíwo'níngki, Hwe wopíngo hweho. I hwe nom'nehwo Anítumo símeho hí'ntnnono uyo'manji nom'ne somo hitoho mulofe'njo sohumne'no hwe wopíngo hweho majofoho.

²⁵ U a'mu nom'ne Leah kako ape hwa'ntefoho. Kako a'amu sohwamo hitoho ulofahoníngki kako a'amu huhwo sohwamo ufo'ma'mentisofoho.

Jousywa a'amu tomi'no hwaho Kenan sopo uhwojahon'ngki Leahap kako a'amu huhwo sohwa mo ito'no umokosyohumanto kako nom'ne hon'ngkanomo asomo uhwojahon'ngki mango sohwa motipihwonimmentohofofoho. Oso yahino Leahap imentiso so'no Anitu uhwononto ulim'ento, Leahap kako ape wonyo hon'ngkano ane pa'nyiyoho.

²⁶ Sekwo huno waseyono. A'amu kakoe huyo'mango hi'njo sohwo songo humaho. I a'amu nom'nehwo kakoe huyo'mango nto uliko'mahwoso'no kako poyo wape'nimontonoho. Oso pa'nyoso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso a'amu nom'ne somo hitoho mulofe'njo'manji kakoe simeho hi'ntnnonohinosa ne ane hweho. Poyo pe'nnyo hweho.

3

Kiko jije hungkunomo nto'no mokosyohumunyo'ne hungkunofoho.

¹ Nje a'amufo, hungkuno a'amu somo luti'hwayo'ne syohoso sekwo a'amu pi'n'ngoso monal'kutoho. Hwap'ngoso a'amu Anituye hungkuno luti'hwayo syoho'njo hn'nwi nakwo olo hungkuno homo somo ito'no min'ngkayo'njo ni'manji tohino engo nomanefoho. I oso tohino hiloso nom'nefe tohino somo uyakolofonefoho.

² Nakwo hopi'nonohino hn'nwi omomo yahino yi'wo'n'ngkuhwonefoho. I hwe fihwo kako hungkuno wonyo ni'hu'no majo'njo sohwo kako hwe wop'ngo ne hweho. Oso hwe huhwo sohwo

kakoe melanyo ito'no mokosyohumayo sohwo yo'mayo wonyo kakoe a'apaho uyîmo lîhwosi ko yososo kako miyonehoho.

³ Sekwo huno moi'wonoho. Nakwo yahufe ahomo nano intofiwo'nîngkuhwonefoho. Hwapîngoso nakwoe honîngkanomo ito'no nenîngkayo'nefoho. Oso'no oso nano we'e so'nji nakwo honîngkano yo'mayo yo'mayo somo ipemotawowo'nîngkuhwonefoho.

⁴ U nom'ne, sekwo kale engo so'no huno seyohoho. Kako honîngkanomo kunto'no wento a'amu nokilonjipente sohwo kako aho mîhwajiyo we'e somo honîngkano nom'nemo wamo lonto aho mîhwojahonîngki kale engo sohwo oso honîngkano somo tîfi inîngkawowo'nîngkisofoho.

⁵ Oso pa'nyoso a'amufe melanyoso we'e ne sohwo hungkuno wonyo loso'manji yo'mayo wonyo umokumontonoho.

Sekwo huno seyohoho. Tî'melanyo we'e sohwo kako iyoswo we'e so'mo sijonto engo ihmonto iyo hopi'nonohino somo toho naofiwo'nîngkisofoho.

⁶ Nakwoe melanyo oso tî'melanyo pa'nyofoho. Nakwo huno wonyo syofi'syontani yo'mayo sîmehomo mta'ni melanyo sohwo lonteso a'apaho wonyo imokuwo'nîngkohoho. Melanyo sohwo hungkuno wonyo lonteso sîmeho toho hopa nonto honîngkano wonyo imokuwo'nîngkiso hweho. Olo hungkuno wonyoso tîkano mta'angofoho.

⁷ A'amu hn'nwi nakwo yo'mayo tongo, yîhufo, homa, mijomjo so'nji nakwo hofi'koe huno somo

hwotoho fehonîngkuhwoni hofiiko enjwa'mo humawo'nîngkohofoho. Oso pa'nyoso olohonta a'amu ifitnehoho.

⁸ I oso'no hwe fihwo kako kakoe melanyomo hwotoho mafenehoho. O'o, yo'mayo huno wonyoso simeho mta'angoso melanyo sohwo wonyo hungkuno li'wo'nîngkisofoho. Melanyo sohwo iku'nantîngo wonyo a'amumo fonjasiyo'ne pa'nyo hweho.

⁹ Nakwœ melanyo so'nji nakwo Hwe Engo Anîtu sohumo isamoyoka uli'wo'nîngkuhwonefoho. I oso melanyo hiso'nji nakwo a'amu nom'neso Anîtu pa'nyo mti'mokumentiso somo sitofo uli'wo'nîngkuhwone'nwoho.

¹⁰ Nakwœ mango mta'ni Mpohumo isamoyoka ujo so'nji a'amu nom'ne somo sitofo ujo so'nji swapi'wo'nîngkisofoho. Nje a'amufu oso yahinono wopi'ngo'maho.

¹¹ Mijo me'wampe'njo so'nji mijo iyoho'njo so'nji afamo lolifaweho. O'o, awonoho.

¹² Nje a'amufu, iyo fisayo somo ikwonjajo unto'nawo'montolaho. Iyo solongkoyo somo fi'sayo unto'nawo'montolaho. Oso pa'nyoso mijo iyoho'njo lifaweso sopo nta'ni nakwo mijo me'wampe'njo mifonanehwono. I ose'manji nakwœ mango mta'ni nakwo Mpohumo isamoyoka ujo so'nji a'amu somo sitofo ujo so'nji molanehwono.

Huno wopi'ngoso Anîtu mta'angofoho.

¹³ Hwe fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako huno wopi'ngo notipemanto yo'mayoso huno

uyiwo'n'ingkisohwolaho. Kako humaso'manji kako hon'ingkano wop'ingo'nohini yi'hwosi a'amu nom'ne somne'no wop'ingo'nohini uloho'montonoho. Oseso yo'mayo wop'ingo yososo'no kako kakoe yofe moho'no ma'nyo'njo yoso'manji kako huno'njo ne hweho.

14 I ji'je simeho mo'mo a'amu nom'ne sohumne'no wonyo mnawe'manji u nom'ne a'amumo hwotoho fenji ji'je yofe ho'nomo'nalokuno, ose'manji ole syafi'syohotoho. Ngko huno'njo hwo'nyoho. Anitu'ye hungkunomo in'ingkowalokweno. Ose syafi'syonji ki'ko hwasyo hungkuno hnnalokuno.

15 Oso hunoso Anitu mta'ango'maho. O'o, hwahoponta'angofoho. Seten oso hunoso kijapmmasofoho.

16 A'amu fihwo oso huno syafi'syiwo'n'ingkisoso simeho mo'mo nom'ne sohumne'no wonyo mnawojoso kako kakoe yofe ho'noma'n'iwo'n'ingkiso sohwo kako yoka lonteso yo'mayo wonyo yi'wo'n'ingkiso hweho.

17 I Anitu kakoe huno wop'ingoso nejaposo'manji nakwo huno wonyo ane wop'ingo'nohini wosyof'i'syantanoho. I nakwo nom'ne a'amu sohwanji ikujoho mafongki'nyo'manji simeho pompenjiyo'njo wohumantanoho. Nom'ne a'amufe hungkunomo haloho wopeentanoho. Nom'ne a'amu somne'no hitoho nalof'i'hwoso'no hofi'kimo ufo'mantanoho. U nakwo Anitu'ye huno wop'ingo hi'njon'i'manji nakwo a'amu hopi'nonohino somo wop'ingo'nohini ulohofi'wo'n'ingkuhwone'nwoho. Mango'nohino

liwo'nîngkuhwone'nî'maho. O'o, ne'njo'nohini
liwo'nîngkuhwone'nwoho.

¹⁸ A'amu sîmeho pompenjiyo'njo hn'nwi
nom'ne so'nji sîmeho afa inontani nakwoe
yahinoso wopuyo pa'nyofoho. Wopuyo
hiso hulasoso wopuyo engo me'wampe'njo
umo'nîmontonoho. Oso pa'nyoso nakwoe
honîngkano wopîngo'nohini imo'nonefoho.

4

*A'amu hwahoponjo yahinomo
inîngkawowo'nîngkiso sohwo Anîtuye mango
hweho.*

¹ Yo'mayo yoka so'nji ikujoho so'nji peho
emawo'nîngkisoto. Yo'mayo so'no sîmeho fefoyo
semo'nonto huno wopîngoso ehilofahonîngki
sîmeho fefoyoso ifeehu'mokasi lohofonto
yoka'nji ikujoho'nji emawo'nîngkisofoho.

² Yo'mayo so'no hi semo'nîngkahonîngki oso
hiso'no mayoso hopo'maho. Oso'no yo'mayoso
mayo'ne a'amu somo wofonjosityantife'no
yîwo'nîngkohofofoho. Nom'ne a'amufe
yo'mayoso uhwonontîfi womano lontîfi i oso'no
mayo honîngkanoso pîku'nnyo so'no sekwo
yoka hnnontîfi ikujoho fongki'nîwo'nîngkohofo
kuyoho. Sekwo Anîtumo yo'mayo so'no
jomo mujo'njo yontîfeso momaso'njo
yîwo'nîngkohofo kuyoho.

³ I oso hi semo'nîngkiso so'no Anîtumo
jomo ulîfijo'manji kako mosejaponehoho.
Hwapîngoso sekwoe huno ito'no mosyafîsiyo'njo

yontifi a'apahomnohini syafisyiwo'nontifi jomo ulahon'ngkofi mosejap'iwo'n'ngkisofoho.

⁴ Sekwo olo pa'nyo kuyoho. Ape fisi kakoe hwehumo elojisyasi lohofonto hwehwoe mango sohwanji humawo'n'ngkisiyoho. Sekwo huno maseyoho liyohoho. Hwe fihwo yo'mayo hwahoponjo yahino so'no umo'n'ngkiso'manji kako Anituye mangohwo nto i'mofapohoho. Sekwo Anituye mehomi soku sekwo hwahoponjo yahino so'no hi semo'nososo sekwo ape fisi kakoe hwehumo elojisyasi lohofonto hwehwoe mango sohwanji humawo'n'ngkisiyo pa'nyo kuyoho.

⁵ Anituye hungkuno ole naliso, Anitu kako nakumo namti'mokumentiso sohonta kako nakwoe huyo'mango nejapmmen-tisofoho. Nakwoe huyo'mango hiloso yo'mayo wonyo hwahoponjo somne'no umo'n'iwo'n'ngkiso hweho. Oso hungkunoso siki mt'i'mokumentohofa so'no losyofisyalokwofo.

⁶ I oso'no oso simeho fefoyo yo'mayoso nelohofahon'ngki Anitu kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo somo uyakolofonto wonyohofiyo nefo'mawo'n'ngkiso hweho. Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofa sohwa nom'nepo ole naliso, A'amu yokumpohn'nyo imo'nontifi hahn'nyo iwo'n'ngkohofa somne'no Anitu kako ngkilaho liwo'n'ngkisofoho. I a'amu hwahopo pawowo'n'ngkohofa somo Anitu wonyohofiyo ufo'ma'mtonoho.

⁷ Oso'no sekwo Anituye hungkuno haloho popmno. Kakoe hungkunomne'no enjwa'mo fos-yohumamno. Sekwo Setenimo hwotoho fifijoso kako hiyaso wale'mo'mtonoho.

8 Sekwo Anîtu kakine'nohini wosyofîsyano lîfîjo'manji kako sekumne'nohini wosyasyefîsyono. Sekwo honîngkano wonyo'njo sohwasî oso wonyo hiso nîhu'nahone foho'naopmno. A'amû hofîkoe aho kiho'njo honîngkonontîfi mîjo yatîku'nontîfeso kiho'maso imo'nîwo'nîngkîso hopaso sekwoe sîmehoso wasemo'nono. Sekwo sîmeho hufa'u'njo soku sekwo Anîtumo jomo ulîmno. Sekwoe wonyo wae weesemo'montonoho.

9 Sekwoe honîngkano wonyomne'no hi tango seyîhwoso'no humotaho filîmno. Sekwo honîngkano wonyo'njo tîkafo jalokwofo soku sekwo humotaho filîmno. Sekwoe honîngkano wonyo so'no sîmeho wopîngo'njo soku hi tango waseyono.

10 Sekwo Mpohumo ole ulîmno. Ngko wopîngo ane hwo'nyoho. Kîko monîfo'mayo'manji ngko nîhu'nahone hwo'nyoho. Ose ulîfîjo so'no Anîtu sekwoe sîmeho anga'nohîno sehonîngkuhwosi kako sekwoe yofe woho'noma'mntonoho.

Nom'ne a'amû somne'no sîtofo nulohotoho.

11 Nje a'amûfo, Anîtuye hungkuno ole nalohi, sekwo nom'ne somne'no sîtofo wonyo hungkuno'njî nohnnyo'eno. I oso'no a'amû fîhwo sîtofo uloso sohwo kako Anîtuye honîngkanîmne'no sîtofo lalofoho. Sekwo Anîtuye honîngkanomne'no hungkuno wonyo lîfîjo'manji sekwo Anîtuye hungkunomo hwotoho fîfîjoso Anîtuye hungkunomo ito'no womîhwojantîfe'no yalokwofo.

12 Honîngkano hungkuno hwapîngoso Anîtu kenga'nohino hweho. Kako'nohini a'amufe hungkunomo ito'no ihumajiyo hweho. Kako'nohini kakoe hungkunomo a'amu haloho peso somo asomo utîmayo'ne hweho. U kako'nohini kakoe hungkunomo a'amu haloho maposo'njo somo tîkanomo mîhwajone hweho. Oso'no sekwo nom'ne somne'no sitofo ujo soku hofi'koe honîngkanomo ito'no mîhwajiyo ku'maho. Nehopi, sekwo hopo'maho.

Nakwo yokumpohn'nyo imo'nîngkuhwaloho.

13 Sekwo ole hnnîwo'nîngkohoho, olohontalîkeno mo'nîngkalîkeno nakwo angô nom'nepo nuhwasi soswo anga'no neyakolofi'hwoso'no syoho yîhwasi hamniyoho engo wotîpemantanoho. Ose hnnîwo'nîngkohoho soku haloho upa'nîmno.

14 Sekwo mo'nîngka i'mofapone so'no huno maseyohoyohoho. Nakwo olo hwaho lopo humalohwoneso tîkayo pa'nyo'nwoho. Tîkayo hiloso nosyonteso moi'wo komo'no imo'nîngkiso pa'nyo'nwoho. Nakwo olo hwaho lopo sîkuno pi'nîngo mohumulohwono. Oso'no nakwo yo'mayo so'no uyano molanehwono.

15 O'o, ole wolano. Nakwoe Hwe Engo so-humo ole umo'noso'manji nakwo nohumehwasi yo'mayo syohoso uyantanoho. Ose wolano.

16 I olohonta sekwoe yokumpohn'nyo so'no ho'noma'nontîfi yo'mayo syoho iyo so'no nakwo hoponoho lalokwofo. Ose syafîsyîkutoho. Oso yokumpohn'nyo yahino imo'nyoso wonyofoho.

O'o, ole fîsyafîhupmno. Yo'mayo nakwoe Hwe Engo sohumo umo'nososo oso'nohino uyano.

¹⁷ Oso'no hwe fihwo kako honîngkano wopîngo so'no huno uyo'manji oso honîngkano hiso miyo'manji kako wonyo iwo'nîngkiso hweho.

5

A'amu hamniyoho engo'njo sohwife hungkunofoho.

¹⁻⁶ Sekwo a'amu hamniyoho engo'njo soku nje hungkunomo haloho upa'nîmno. Sîkuno mofonepo moi'wo umo'nîmonte'no yalofoho. Oso'no sekwo hamniyoho engo peho'no hu'mesyalokwofo. Sekwo olo hwaho lopo nohumantîfi yo'mayo ho'yango wokoso hwapife nomantîfi sekwoe a'apahomne so'no syafîsyontîfi sîmeho wopîngo'njo humawo'nîngkohoho kuyoho. Yahino olo so'no fîsyafîhupmno. Nakwo yahu fihumo wosopayo engo uyontaneso engo imo'nîngkahonîngki nakwo fonjasyontane nonîwo'nîngkuhwone'nwoho. Oso pa'nyo sekwo wopayo engo nontîfeso yahu pa'nyo afofo'njo imo'nîngkahonîngkofi we'enepi sekwoe sîkuno sekumo fonjasesiyo'neso mofonepo nto imo'nîmahô. Sekwo a'amu wonyo honîngkano ane somo hungkuno ito'no mîhwajiyo ango somo ipemotapontîfi hofîkine'no fonjasiyo'ne hungkuno ho'nasyîwo'nîngkohofofoho. Hofîkoe hungkuno ane'njo nohumentanîngkofi fonjahumentohofofoho.

Upa'nimno. Sekwo syoho selohofiyoso syoho tohohmtnno'njo yahoningkofi hofikoe hamniyoho fehohnjoso sekwo muyo'njo mokosyohumentaningkofi syoho selohofiyoso hwafe humotahoso ho'ningkahoningki nakwoe Hwe Engo Anitu yo'mayo ahwomomjo somo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sohwo kako nto upa'ningkohoho. Oso hiso'no yo'mayo tango se'maso so'no sekwo huno syafisyikuji joho likuji humotaho filimno. Sekwo ho'yango hopi'nonohinoso wonyo umo'nimonte'no yohoho. Hwapife somo wo'nafiyonji mote'nji wonaomntonoho. Sekwo a'amu nom'ne somo mufo'mayo so'no hamniyoho yo'mayo hu'meesyiwon'ningkohofoso wonyo umo'nimontonoho. Sekwo hamniyoho engo so'no simeho semo'nyoso oso huno sohwo sekwoe a'apahomo toho hopa ni'hu'nahone wonyo wonasemo'mntonoho.

Hwe Engo asomo pone so'no nakwo yokumpohn'nyo wolohofano.

⁷ Oseso nje a'amufu, sekwo hofiyoso fohontohumamno. Sekwo huno seyohoho. Syoho kakwo'yohwo sohwo wopayo wopingo imo'nyo so'no hontohumaho. Ifoyo syonto mofehi'nyo lonteso kako wopayo'no hofiyoso uhwontohumawon'ningkisofoho.

⁸ Oso pa'nyo sekwo Hwe Engo asomo peso'no hofiyoso fohontohumamno. Kakoe sikuno mofoneponoho. Oso'no sekwoe simeho fisosofitofisyohumunimno.

9 Nje a'amufo, Sekwo yoka'nji sitofonji hn-nyo'eno. Anîtu sekumo hungkuno ito'no mese-hwajonohoho. Nakwoe Hwe Engo nopîhwosi kakoe sîkuno hungkuno ikwolofoneso we'enepi umo'nîmonte'no yohoho.

10 Nje a'amufo, Hwe Engo sohwoe hungkuno kakoe yokumpohn'nyo'nji a'amu lîmotofo so-hwamne'no fîsyafîhupmno. Yo'mayo tango hofîkimo u'mahonîngki Hwe Engo hofîkimo utîmayo'ne hofiyo hontohumamotofofoho. Oso pa'nyo sekwo hofiyo fohontohumamno.

11 Ole lîwo'nîngkuhwoni, Anîtuye a'amu tohino mantîfeso yokumpohn'nyo lohofontîfi sîmeho wopîngo'njofoho. Ose lîwo'nîngkuhwonefoho. Sekwo Joup oso humne'no nto upa'nîmentohofofoho. Kako tango mîkunîmposo notîpemanto Anîtumne'no yokumpohn'nyo loho'mentiso hweho. Tîfi Anîtu kako Joupîmo wonyoangkafo uloho'mentiso so'no sekwo huno moi'wonoho. Oseso Anîtu kako a'amu so'nyumo hitoho engo ulofahonîngki sîmeho wopîngo mîkunîmposo nejapîwo'nîngkiso hweho.

Nakwo hufa'u sîhnehwamne'no lohono eso nolîhwaloho.

12 Nje a'amufo, olo hungkuno tango'njo upa'nîmno. Sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne so'no nehopi Anîtumne'no lohono eso nolîkutoho. O'lo, sekwo hungkuno nehopi'nohino lîfijo so'no nom'ne hungkuno peho'neto. Oso'no sekwo eno ulîkuji eno'nohino eso hoponoho. Sekwo awonoho ulîkuji awonoho

eso nehopi'nohino ulimno. Sekwo Nehopi Anitumne'no lohono eso hwasyo ose lifijoso Anitu kako tohino sejapoloho.

Anituye a'amu ne sohwo a'amu mnokino'njo somne'no Mpohumo jomo ulososo wopingo umokumontonoho.

¹³ A'amu fihwo sekwo'nji humaso sohwo tango u'maso'manji kako Mpohumo jomo ulono. Nom'nehwo simeho wopingo'njo humaso'manji kako Anitumo isamoyoka ulihwosi Anituye yofe ho'nomayo'ne ta walono.

¹⁴ A'amu mnokino'njohwo humaso'manji kako hwe engo a'amu Anituye simeho a'amu somo mokosyohumayo somne'no johu ulono. Hofiko nopikuji hwone mijo ahopo ehasikuji a'apahopo aho ulonjimokukuji Hwe Engo Jisas sohumo wopingo umokinyo'ne jomo ulife.

¹⁵ A'amu hiso Hwe Engo sohumo simeho hi'ntnnono nehopi uy'wo'n'ingkohofomanji Hwe Engo sohumo jomo ulihwoso'no oso Hwe Engo kako mnokino'njo sohumo wopingo umokumontonoho. A'amu mnokino'njo sohwo hon'ingkano wonyo'njo'manji Anitu wonyo homo somo wae wee'montonoho.

¹⁶ Sekwo hon'ingkano wonyo imalofomanji sen'ing kwa'wehwosamo yoloho ulimno. Sekwo sen'ing kwa'wehwosanjimne'no Hwe Engo sohumo jomo ulifijo so'no kako nosefo'mahwosi wopingo wosemokumontonoho. A'amu hon'ingkano wonyo ane simeho anga'nohino'njo sohwo kako Hwe Engo sohumo jomo

uloso'manji Hwe Engo sohwo yokumpohn'nyo ufo'ma'mtonoho.

¹⁷ Ilaija Anituye hungkuno lîmojo sohwo kako nakwo pa'nyo humamojo hweho. Kako simeho anga'nohino'njo nohumanto Mpohumo ifoyo masiyo'ne jomo ulahon+ngki soswo hufa'u sîhune nom'ne hwasyopo uyakolofontan+ngki ifoyo mahu'mmojofoho.

¹⁸ Oso hohosohonta Mpohumo ifoyo siyo'ne apa'no jomo ulahon+ngki ifoyo syahon+ngki yo'mayo nonyo wosopayo apa'no foka'mentisofoho.

A'amu Anituye hon+ngkanomo hwosopeefos-oso nakwo asomo ut+mano.

¹⁹ Nje a'amufo, hwe fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako Anituye hungkuno ne somo uliko'manto hon+ngkano wonyomo apa'no in+ngkaweso'manji nom'ne sohwo oso a'amu huhwo sohomo hon+ngkano wop+ngomo asomo ipemotasoso so'no ole so'no huno fisyaf+syo.

²⁰ A'amu fihwo kako nom'nehwo hon+ngkano wop+ngomo asomo ipemotaso so'manji kako oso hwe wonyo sohwoe huyo'mangoso tikano mta'ni iwos+ipema'masofoho. Anitu kako hwe wonyo sohwoe wonyo hon+ngkano somo wae weeo'montonoho. Hungkuno osohopeho.

**Mpohwoe Hungkuno Songofoho
The New Testament and Genesis in the Safeyoka
(Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea
Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Safeyoka
long Niugini**

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ampeeli-Wojokeso (Safeyoka)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2011-12-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

f526da1e-a607-571c-ba86-56367d7583f3